

Тазкия дарслари (128-дарс). Ғийбатчи пасткаш шахсдир

15:00 / 20.03.2021 6087

Ғийбатчи қиладиган ғийбати туфайли Аллоҳ таолонинг ғазабига дучор бўлишини билиб қўйсин.

Шунингдек, унинг савоблари ғийбат қилинган одамга олиб берилишини, агар савоби бўлмаса, нариги одамнинг гуноҳлари унга олиб берилишини ҳам билиб қўйсин.

Ғийбат пайти бўлиб қолса, ўзининг айбларини ўйласин ва уларни тузатишга киришсин. Ўзининг айблари бўла туриб, бошқаларни айблашдан уялсин. Агар ўзини айблардан холи билса, ўшанга шукр қилиш ила машғул бўлсин. Ўзини ўзи энг ёмон айб – ғийбатчилик ила ифлосламасин. Ўзини биров ғийбат қилишини истамаганидек, ўзи ҳам ўзгаларни ғийбат

қилишни истамасин.

Ғийбатга боис бўлган сабабга назар солсин ва ўша сабабни йўқ қилишга ҳаракат қилсин. Дарднинг давоси уни келтириб чиқарган сабабни йўқ қилиш ила бўлади.

Гоҳида ғийбат қалб билан ҳам содир этилади. Бу мусулмонлар ҳақида ёмон гумон қилиш ила бўлади.

Аллоҳ таоло Ҳужурот сурасида марҳамат қилади:

الْوُحُوشُ وَالْإِنْسَانُ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ إِنَّ ظُلْمَ النَّاسِ لَكَبِيرٌ
مَّا يَخْفَى لِكُلِّ نَفْسٍ مَّا كُنْتُمْ كُنْتُمْ بِبَعْضِ غَيْبِ الْوُحُوشِ
مَّا يَخْفَى لِكُلِّ نَفْسٍ مَّا كُنْتُمْ كُنْتُمْ بِبَعْضِ غَيْبِ الْوُحُوشِ

«Эй иймон келтирганлар! Кўп гумонлардан четда бўлинглар, чунки баъзи гумонлар гуноҳдир. Жосуслик қилманглар» (12-оят).

Гуноҳга олиб борувчи иллатлардан бири бадгумонликдир. Бадгумонлик кишилар ҳақида бўлар-бўлмасга ёмон шубҳалар қилиш, уларга нисбатан тухмат ва ҳадик маъносида фикр юритишдир. Одатда бундай гумонларнинг кўпи асоссиз, беҳуда бўлади. Шу боисдан ҳам «**Кўп гумонлардан четда бўлинглар**», дейилмоқда.

مَلَسَ وَهِيَ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى صَوْلَةَ لَوْلَا لَوْلَا لَوْلَا لَوْلَا لَوْلَا لَوْلَا لَوْلَا
الْوُحُوشِ وَالْإِنْسَانُ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ إِنَّ ظُلْمَ النَّاسِ لَكَبِيرٌ
مَّا يَخْفَى لِكُلِّ نَفْسٍ مَّا كُنْتُمْ كُنْتُمْ بِبَعْضِ غَيْبِ الْوُحُوشِ
مَّا يَخْفَى لِكُلِّ نَفْسٍ مَّا كُنْتُمْ كُنْتُمْ بِبَعْضِ غَيْبِ الْوُحُوشِ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бадгумонликдан сақланинг. Албатта, бадгумонлик энг ёмон ёлғончиликдир. Пойлаш ва жосуслик билан шуғулланманг. Ўзаро рақиб бўлманг ва ўзаро ҳасад қилманг. Бир-бирингизни ёмон кўрманг ва бир-бирингизга қарши тадбир қилманг. Аллоҳнинг бандалари, биродар бўлинглар», дедилар».

Тўртовлари ривоят қилишган.

Ўтган уламолардан Зажжож раҳматуллоҳи алайҳи айтади: «Бадгумонлик яхши кишилар ҳақида ёмон гумон қилишдир. Аммо аҳли фисқ бўлса, ундан

нима фосиқлик зоҳир бўлган бўлса, шуни гумон қилишга ҳаққимиз бор».

Ўйлаб кўрилса, ўзаро низолар ва келишмовчиликлар кўп ҳолларда бир-бирдан ёмон гумонда бўлишдан ҳам келиб чиқади. Ёмон гумондан четда бўлиш учун доимо кишилар ҳақида яхши гумонда бўлиш, улар ҳақида етган хабарларни яхшиликка йўйиш керак.

Бу ҳақда ҳазрати Умар розияллоҳу анҳу: «Агар яхшиликка буришнинг бирорта йўли бўлса ҳам, мўмин биродарингдан чиққан сўз ҳақида фақат яхши гумон қил», деган эканлар.

لَا أَقْمَلَسْ وَهِيَ لَعْلَلِ لَيْلٍ صَبَّ نَلَا نَع ، هُنَّ عُلَلِ لِي ضَرَّةَ رِيَّ بَأَنْ ع
يُرَاحُ بَلْ هَاوَر «...ثِي دَحْلُ أَبْ ذُكَا نَّ ظَلَّ نِإْف ، نَ ظَلَّ أَوْ مُكَايِإِ»

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Зинҳор ва зинҳор бадгумон бўлманглар. Чунки бадгумонлик сўзнинг энг ёлғонидир», дедилар».

Бухорий ривоят қилган.

هِيَ لَعْلَلِ لَيْلٍ صَبَّ نَلَا نَعْلُ لِي ضَرَّةَ رِيَّ وَأَعْمُ نَع
مُهْتَدَسُ فَاسَانِ لَاتَارُوعَ تَعَّ بَتَتْ نِإْكُنَا» : مَلَسْ وَ

Муовия розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Агар одамларнинг айбини ахтарадиган бўлсанг, уларни бузасан», дедилар».

«Руҳий тарбия» китобидан